QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar l-Erbg]a 10 ta' Lulju 2002

Numru 9

~itazzjoni 606/1999

Societas Doctrinæ Christianæ — M.U.S.E.U.M.

versus

A.&.V. von Brockdorff Travel Ltd

F'din il-kaw\a s-so`jetà attri`i qieg]da titlob]las tad-danni min]abba]sara li [arrbet fi]wejji[ha meta nfaqg]et katusa ta' l-ilma fil-fond tal-konvenuta u l-ilma da]al fil-fond ta' l-attri`i.

I`-`itazzjoni tg]id illi s-so`jetà attri`i g]andha b'kiri l-fond numru]mistax (15) Triq |akkarija, il-Belt Valletta, waqt illi l-konvenuta g]andha b'kiri l-fond numru erbatax (14) fl-istess triq. Fis-17 ta' Marzu 1997 fil-fond ta' l-attri`i da]al ]afna ilma li ni\el mill-fond tal-konvenuta, li ji[i fuq dak ta' l-attri`i, u li fih kien qieg]ed isir xog]ol fil-[ebel.

L-attri`i tg]id illi kien bi ]tija tal-konvenuta, min]abba nuqqas ta' ]ila u nuqqas ta' ]arsien tar-regolamenti waqt li kien qieg]ed isir ix-xog]ol, illi da]al l-ilma li g]arraq il-fond ta' l-attri`i. Billi dan l-ilma g]amel]afna]sara lill-attri`i, u din g]alxejn sej]et lill-konvenuta biex tag]mel tajjeb g]ad-danni, l-attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti:

1. tg]id illi l-konvenuta we]edha ta]ti g]ad-danni li sofriet l-attri`i meta fis-17 ta' Marzu 1997 da]al fil-fond tag]ha ilma li skula mill-fond tal-konvenuta;
2. tillikwida d-danni li sofriet l-attri`i; u
3. tikkundanna lill-konvenuta t]allas lill-attri`i d-danni li ji[u likwidati flimkien ma' l-ispejje\, fosthom dawk ta' ittra interpellatorja tal-20 t'Ottubru 1997 u ta' ittra uffi`jali tal-15 ta' Mejju 1998.

Is-so`jetà konvenuta ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. i`-`itazzjoni ma tiswiex g]ax is-so`jetà m]arrka ma te\istix: din l-e``ezzjoni ing]atat g]ax il-konvenuta kienet im]arrka bl-isem ta' *A & V von Brockdorff Limited*; wara li saret korrezzjoni fl-isem tal-konvenuta b'dikriet tat-23 ta' {unju 2000[1], is-so`jetà konvenuta irrinunzjat g]al din l-e``ezzjoni;
2. it-talbiet ta' l-attri`i g]andhom ji[u mi`]uda billi huma "g]al kollox infondati kemm fattwalment kif ukoll legalment";
3. la l-konvenuta u lanqas xi so`jetà o]ra li g]andha x'taqsam mag]ha ma hi sid tal-fond 14 Triq |akkarija, Valletta, jew g]andha b'kiri dak il-fond;
4. ma hux minnu illi fid-data msemmija fi`-`itazzjoni kien qieg]ed isir xi xog]ol fil-fond 14 Triq |akkarija, Valletta;
5. ladarba ma kienx qieg]ed isir xog]ol fil-fond, wisq anqas seta' jkun illi sar xog]ol b'nuqqas ta' g]aqal;

---

1 *Foll.* 15 *et seq.*

6. ix-xog]ol li kien qieg]ed isir kien sar minn]addiema tal-Korporazzjoni tas-Servizzi ta' l-Ilma, jew ta' kuntrattur imqabbad minnha, li kienu qeg]din ibiddlu l-kanen ta' l-ilma fi Triq |akkarija, u g]alhekk il-kaw\a kellha ssir kontra dawn.

Il-fatti li wasslu g]al din il-kaw\a [raw hekk:

Il-gvern kien bidel is-sistema tad-distribuzzjoni ta' l-ilma fi Triq |akkarija u kien g]amel kanen [odda flok dawk li kien hemm qabel. Wara li nbidlu l-kanen, saret komunikazzjoni [dida mas-sistemi interni fil-fondi li hemm fit-triq, fosthom dak li kien f'idejn is-so`jetà konvenuta. Xog]ol [did mill-*mains* tal-konvenuta 'il [ewwa ma sarx; kull ma nbidel kienu l-kanen tal-gvern u l-komunikazzjoni sal-*mains*.

{ara illi meta saret il-komunikazzjoni l-[dida l-ilma [ie bi pressa qawwija aktar minn qabel u, billi l-kanen fil-fond tal-konvenuta kienu qodma, g]ax kienu ilhom li saru xi g]oxrin sena qabel[2], dawn il-kanen ma fel]ux g]all-pressa, infaqg]u, u]are[l-ilma li mill-fond tal-konvenuta ni\el g]al [o dak ta' l-attri`i, li qieg]ed ta]t, u saret ]sara fil-]wejje[ ta' l-attri`i.

Louis Oliva, *plumber* li kien imqabbad mill-konvenuta biex jag]mel kanen [odda fil-fond tal-konvenuta wara li marru l-kanen li kien hemm qabel fl-episodju li ssemma fuq, xehed illi meta tqabbad sistema qadim ma' kanen [odda tal-gvern "tkun qed tissogra li l-parti li tkun dg]ajfa tmur"[3].

Bonus paterfamilias, meta jkun jaf li sejjer isir xog]ol illi jo]loq dan is-sogru, jara qabel illi s-sistema tieg]u jifla] g]all-komunikazzjoni l-[dida sabiex ma ssirx]sara lilu u lil]addie]or. Fil-ka\ tallum, i\da, il-Korporazzjoni tas-Servizzi ta' l-Ilma ma kinitx g]arrfet lill-konvenuta illi kienet sejra tibdel il-kanen fuq barra[4], u g]alhekk

---

2 Ara l-*affidavit* ta' Edward von Brockdorff, para. 4, *fol.* 62.

3 Ara x-xiehda ta' Louis Oliva fis-seduta ta' l-14 ta' Frar 2002, *fol.* 79.

4 Ara x-xiehda ta' Antonella Axisa fis-seduta ta' l-14 ta' Frar 2002, *fol.* 86.

il-konvenuta ma kinitx taf illi mill-kanen fil-fond tag]ha l-ilma kien sejjer ig]addi bi pressa og]la.

Dwar in-nuqqas ta' g]aqal li jwassal g]al responsabbiltà *ex delicto vel quasi*, l-art. 1032 tal-Kodi`i ~ivili ig]id hekk:

> **1032.** (1) Jitqies fi]tija kull min bl-eg]mil tieg]u ma ju\ax il-prudenza, id-dili[enza, u l-]sieb ta' missier tajjeb tal-famiija.
>
> (2) }add ma jwie[eb, fin-nuqqas ta' disposizzjoni espressa tal-li[i, g]all-]sara li ti[ri min]abba nuqqas ta' prudenza, ta' dili[enza jew ta']sieb fi grad akbar.

Fil-fehma tal-qorti, jekk tg]id illi l-konvenuta kien imissha basret illi jekk ma tibdilx il-kanen tag]ha kienet sejra ssir il-]sara tkun qieg]ed titfa' fuqha obbligu ta' g]aqal fi grad akbar milli trid il-li[i. G]alhekk, fi`-`irkostanzi tal-ka\ tallum, il-qorti hija tal-fehma illi l-konvenuta ma ta]tix g]all-]sara.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi ti`]ad it-talbiet tas-so`jetà attri`i u tikkundannaha t]allas l-ispejje\ [udizzjarji.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.